

بررسی تطبیقی آیین باران خواهی هدرسه^۱ و پرفورمنس براساس نظریه اجرا شکن^۲

حمیدرضا افشار، یوسف شهریاری زاده

دانشگاه هنر

دانشگاه هنر

تاریخ پذیرش نهایی: ۱۴۰۱/۰۸/۰۳

تاریخ دریافت مقاله: ۱۴۰۱/۰۶/۳۱

چکیده

آیین باران خواهی هدرسه در ایران، در زمره مراسم‌هایی است که برای تمنای باران در برابر خشم طبیعت به صورت گروهی یا انفرادی اجرا می‌شود. از آنجا که یکی از سازوکارهای موثر و کارآمد در حفظ و ترویج آیین‌های سنتی، بازآفرینی آنها در قالب اشکال هنری نوین است این مقاله به وجوه اشتراک عناصر اجرایی آیین هدرسه که در استان های فارس، کهگیلویه و بویراحمد و بوشهر اجرا می‌شده با پرفورمنس می‌پردازد. الگوی غالب در این مقاله نظریه‌ی شکن پیرامون اجرا و رابطه آن با آیین است. براساس این نظریه، تاثیر و آیین بازتاب یک فعالیت مشترک بشری هستند. هنر اجرا با این قصد که هنر و زندگی نباید از هم جدا باشند تمامی هدفش را بر مشارکتی گذاشته است که تماشاگر برای تکمیل یک اجرا باید انجام دهد تا آن را بیافریند و تکمیلش کند. اجرا رجعت دوباره و امروزی ما به آیین‌هایی می‌باشد که هنر را با زندگی و مراسم و ادب و رسوم پیوند می‌دهد و تعامل طبیعت و انسان را برقرار می‌نماید. شکن معتقد است در صورت ترکیب یک آیین با یک رویداد واقعی می‌توان بیشترین استفاده را از یک اجرای گروهی برد. هنر اجرا اهداف و مقاصد آیین‌ها را در دوران ما به عهده گرفته است. روش پژوهش حاضر توصیفی-تحلیلی بوده و برای گردآوری اطلاعات از دو شیوه «کتابخانه‌ای» و «تحقیق میدانی» استفاده شده است. نتایج حاصل از این پژوهش نشان می‌دهد که بین آیین باران خواهی هدرسه و هنر اجرا در عناصری چون اجراگر، تماشاگر، زمان، فضا، اشیاء و موسیقی اشتراکاتی وجود دارد.

کلمات کلیدی: باران خواهی، هدرسه، پرفورمنس، شکن

^۱ haderse

^۲ Richard Schechner